

Bruksela, dnia 22.9.2020 r.
COM(2020) 571 final

2020/0262 (COD)

Wniosek

DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

**zmieniająca dyrektywę 2004/37/WE w sprawie ochrony pracowników przed
zagrożeniem dotyczącym narażenia na działanie czynników rakotwórczych lub
mutagenów podczas pracy**

{SEC(2020) 302 final} - {SWD(2020) 183 final} - {SWD(2020) 184 final}

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

Przyczyny i cele wniosku

Nowotwory, niezależnie od tego, czy pojawienie się choroby jest związane z pracą, są drugą najczęstszą przyczyną zgonów w państwach UE po chorobach układu krążenia, stanowiąc przyczynę około jednej czwartej wszystkich zgonów¹. Są one uznawane za jeden z głównych czynników przyczyniających się do przedwczesnych zgonów w Unii Europejskiej. Mają one wpływ nie tylko na zdrowie poszczególnych osób, życie rodzinne, lecz również na krajowe systemy opieki zdrowotnej i zabezpieczenia społecznego, budżety państw oraz wydajność i wzrost gospodarki.

Dlatego też nasilenie walki z rakiem stanowi dla UE pilny priorytet. W tym celu, jak ogłosiła przewodnicząca Komisji Europejskiej Ursula von der Leyen w swoich wytycznych politycznych², Komisja przedstawi do końca 2020 r. europejski plan zmniejszenia cierpień spowodowanych tą chorobą i wsparcia państw członkowskich w doskonaleniu profilaktyki i leczenia chorób nowotworowych, aby zapewnić bardziej sprawiedliwy dostęp do leczenia w całej UE.

Nowotwory stanowią również główną przyczynę zgonów w UE związanych z pracą³: Co roku nowotwory pochodzenia zawodowego odpowiadają za 52 % zgonów związanych z pracą, w porównaniu z 24 % w przypadku chorób układu krążenia, 22 % w przypadku innych chorób i 2 % w przypadku obrażeń ciała. Zajęcie się kwestią nowotworów pochodzenia zawodowego w drodze niniejszej i innych inicjatyw będą stanowić integralną część Europejskiego planu walki z rakiem. Celem niniejszego wniosku jest w szczególności poprawa ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników poprzez ograniczenie narażenia zawodowego na działanie trzech rakotwórczych substancji lub grup substancji (zwanymi dalej „substancjami”) oraz zagwarantowanie większej przejrzystości pracownikom, pracodawcom i podmiotom egzekwującym przepisy i przyczynienie się do zapewnienia podmiotom gospodarczym równych szans.

Wniosek pojawia się w kontekście bezprecedensowego kryzysu, który dotknął UE i resztę świata. Pandemia Covid-19 niesie ze sobą poważne konsekwencje dla zdrowia, gospodarki i społeczeństwa, którym to konsekwencjom trzeba będzie przeciwdziałać. Pandemia pokazuje również, jak ważne są kwestie dotyczące zdrowia i bezpieczeństwa w miejscu pracy, w szczególności w odniesieniu do osób znajdujących się na pierwszej linii walki z trwającym kryzysem. Stanowi to kolejny bodziec zachęcający do podwojenia wysiłków na rzecz ochrony pracowników i społeczeństwa przed wszelkimi możliwymi zagrożeniami zawodowymi, a co za tym idzie ma pozytywny wpływ na zatrudnienie i gospodarkę.

¹ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Cancer_statistics#Deaths_from_cancer

² „Unia, która mierzy wyżej – Mój program dla Europy”, dokument dostępny na stronie: https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/political-guidelines-next-commission_pl.pdf

³ EU-OSHA (2017), Międzynarodowe porównanie kosztów wypadków i chorób związanych z pracą, dostępne na stronie: <https://osha.europa.eu/en/publications/international-comparison-cost-work-related-accidents-and-illnesses/view>

Aby zbudować po kryzysie silną Europę socjalną i w miarę jak będzie następowało ożywienie gospodarki UE, niezbędne będą ciągle działania na rzecz bezpieczniejszych i zdrowszych miejsc pracy dla wszystkich. Ponadto, jak podkreślono w komunikacie pt. „Silna Europa socjalna na rzecz sprawiedliwej transformacji”⁴, środki na rzecz ochrony pracowników muszą nadążać za rozwojem społecznym, gospodarczym i technologicznym, a jednocześnie zapewniać stałą ochronę przed tradycyjnym ryzykiem.

W swoim komunikacie Komisja zobowiązała się już do dokonania przeglądu strategii w obszarze bezpieczeństwa i higieny pracy (BHP) w celu uwzględnienia między innymi narażenia na substancje niebezpieczne, z myślą o utrzymaniu wysokich europejskich standardów w zakresie BHP. W Europejskim filarze praw socjalnych⁵, ogłoszonym wspólnie przez Parlament Europejski, Radę i Komisję na Szczycie Społecznym na rzecz Sprawiedliwego Zatrudnienia i Wzrostu Gospodarczego, który odbył się w dniu 17 listopada 2017 r., zapisano prawo pracowników do zdrowego, bezpiecznego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, w tym do ochrony przed czynnikami rakotwórczymi. W swoim komunikacie pt. „Bezpieczniejsze i zdrowsze warunki pracy dla wszystkich”⁶ Komisja podkreśliła również, że Unia Europejska musi w dalszym ciągu inwestować w bezpieczeństwo i zdrowie w miejscu pracy oraz zobowiązała się do nasilenia walki z zawodowymi chorobami nowotworowymi przy pomocy wniosków ustawodawczych. Niedawne rozszerzenie planu działania w dziedzinie substancji rakotwórczych⁷, podpisane w Helsinkach w dniu 28 listopada 2019 r., również dowodzi, że znaczna liczba zainteresowanych stron nadal angażuje się w poprawę ochrony pracowników przed narażeniem na substancje rakotwórcze.

Aby jeszcze bardziej przyczynić się do lepszej ochrony pracowników, Komisja kontynuuje działania na rzecz uaktualnienia dyrektywy w sprawie czynników rakotwórczych i mutagenów (zwanej dalej „dyrektywą”)⁸, aby nadążyć za nowymi osiągnięciami naukowymi i technologicznymi oraz uwzględnić opinie zainteresowanych stron. Zgodnie z art. 16 dyrektywy w załączniku III do dyrektywy ustalone zostaną dopuszczalne wartości narażenia zawodowego (Occupational Exposure Limit – „OEL”) w odniesieniu do wszystkich tych czynników rakotwórczych lub mutagenów, co do których jest to możliwe na podstawie dostępnych informacji, włącznie z danymi naukowymi i technicznymi. Jak stanowi art. 17 ust. 1, załącznik III do dyrektywy może być zmieniony zgodnie z procedurą określoną w art. 153 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej („TFUE”), tj. zwykłą procedurą ustawodawczą.

⁴ Komunikat Komisji „Silna Europa socjalna na rzecz sprawiedliwej transformacji”, COM(2020) 14 final, dostępny na stronie: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX:52020DC0014>

⁵ Europejski filar praw socjalnych, listopad 2017 r., dostępny na stronie: https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/social-summit-european-pillar-social-rights-booklet_pl.pdf

⁶ Komunikat Komisji „Bezpieczniejsze i zdrowsze warunki pracy dla wszystkich – nowelizacja przepisów i polityki UE w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy”, COM(2017) 12 final, dostępny na stronie: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX%3A52017DC0012>

⁷ <https://roadmaponcarnogens.eu/about/the-roadmap/>

⁸ Dyrektywa 2004/37/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie ochrony pracowników przed zagrożeniem dotyczącym narażenia na działanie czynników rakotwórczych lub mutagenów podczas pracy. Dostępna na stronie: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX:32004L0037>

W ciągu ostatnich kilku lat Komisja przedstawiła trzy wnioski zmieniające dyrektywę. Te trzy dyrektywy zostały przyjęte przez Parlament Europejski i Radę w grudniu 2017 r.⁹, w styczniu 2019 r.¹⁰ i w czerwcu 2019 r.¹¹. Te trzy akty zmieniające, odnoszące się łącznie do 26 substancji, pozwoliły między innymi dokonać przeglądu dwóch istniejących OEL, wprowadzić 22 nowe OEL i wprowadzić notację „Skóra”¹² dla pozostałych dwóch substancji (bez określania OEL).

W celu zaproponowania niniejszej czwartej zmiany dyrektywy Komisja przeprowadziła dwuetapowe konsultacje z partnerami społecznymi na szczeblu europejskim w lipcu¹³ i listopadzie 2017 r.¹⁴, zgodnie z art. 154 TFUE. Zarówno organizacje pracowników, jak i organizacje pracodawców potwierdziły, że trzy poniższe substancje mają duże znaczenie dla ochrony pracowników i zachęciły Komisję do kontynuowania prac przygotowawczych prowadzących do ustanowienia OEL dla tych priorytetowych czynników rakotwórczych:

- akrylonitrylu;
- związków niklu;
- benzenu.

Wykaz ten został potwierdzony przez organy państw członkowskich oraz organizacje pracodawców i pracowników w ramach trójstronnego Komitetu Doradczego ds. Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Miejscu Pracy (ACSH) za pośrednictwem specjalnej grupy roboczej ds. chemikaliów (WPC) zgodnie z jej mandatem, w którym Komisja zwraca się o aktywne zaangażowanie WPC w zalecanie priorytetów w zakresie nowych lub zaktualizowanych ocen naukowych.

Ponad milion pracowników jest obecnie narażonych na kontakt z akrylonitrylem, związkami niklu lub benzenem. Jeżeli na szczeblu UE nie zostaną podjęte żadne działania, pracownicy ci będą nadal narażeni na wystąpienie choroby nowotworowej lub doświadczą innych poważnych problemów zdrowotnych. Szczegółowe informacje na temat różnych zastosowań tych trzech substancji i tego, w jaki sposób oddziałują one na pracowników, a także na temat

⁹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/2398 z dnia 12 grudnia 2017 r. zmieniająca dyrektywę 2004/37/WE w sprawie ochrony pracowników przed zagrożeniem dotyczącym narażenia na działanie czynników rakotwórczych lub mutagenów podczas pracy. Dostępna na stronie: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?qid=1571906530859&uri=CELEX:32017L2398>

¹⁰ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/130 z dnia 16 stycznia 2019 r. zmieniająca dyrektywę 2004/37/WE w sprawie ochrony pracowników przed zagrożeniem dotyczącym narażenia na działanie czynników rakotwórczych lub mutagenów podczas pracy. Dostępna na stronie: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?qid=1571906467330&uri=CELEX:32019L0130>

¹¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/983 z dnia 5 czerwca 2019 r. zmieniająca dyrektywę 2004/37/WE w sprawie ochrony pracowników przed zagrożeniem dotyczącym narażenia na działanie czynników rakotwórczych lub mutagenów podczas pracy. Dostępna na stronie: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?qid=1571906381017&uri=CELEX:32019L0983>

¹² Notacja „Skóra” wskazuje na możliwość znacznego wchłaniania przez skórę.

¹³ Dokument konsultacyjny z dnia 26 lipca 2017 r. Pierwszy etap konsultacji z partnerami społecznymi na podstawie art. 154 TFUE w sprawie przeglądów dyrektywy 2004/37/WE w celu uwzględnienia wiążących dopuszczalnych wartości narażenia zawodowego na dodatkowe czynniki rakotwórcze i mutageny, C(2017) 5191 final.

¹⁴ Dokument konsultacyjny z dnia 10 listopada 2017 r. Drugi etap konsultacji z partnerami społecznymi na podstawie art. 154 TFUE w sprawie przeglądów dyrektywy 2004/37/WE w celu uwzględnienia wiążących dopuszczalnych wartości narażenia zawodowego na dodatkowe czynniki rakotwórcze i mutageny C(2017) 7466 final.

konkretnych sektorów, w których pracownicy są narażeni, przedstawiono w ocenie skutków towarzyszącej niniejszemu wnioskowi.

W dyrektywie ustanowiono szereg ogólnych minimalnych wymogów służących wyeliminowaniu lub ograniczeniu narażenia na działanie wszelkich czynników rakotwórczych lub mutagenów objętych jej zakresem. Pracodawcy muszą ustalić i ocenić ryzyko związane z narażeniem pracowników na działanie określonych czynników rakotwórczych i mutagenów w miejscu pracy i muszą zapobiegać takiemu narażeniu w przypadku wystąpienia takiego ryzyka. Odpowiednie procesy lub czynniki chemiczne należy zastąpić procesami lub czynnikami chemicznymi, które nie będą stwarzały żadnego zagrożenia lub które będą stwarzały mniejsze zagrożenie, jeżeli jest to technicznie wykonalne. Jeżeli takie zastąpienie nie będzie technicznie wykonalne, chemiczne czynniki rakotwórcze muszą – stosownie do możliwości technicznych – być wytwarzane i wykorzystywane w ramach systemu zamkniętego, aby nie dopuścić do narażenia na ich działanie. Jeżeli wspomniane ograniczenie również okaże się niemożliwe ze względów technicznych, narażenie pracowników na działanie tych czynników musi zostać zmniejszone do tak niskiego poziomu, na jaki pozwalają możliwości techniczne. Postanowienia te składają się na obowiązek minimalizacji narażenia ustanowiony w art. 5 ust. 2 i art. 5 ust. 3 dyrektywy.

Poza wprowadzeniem tych ogólnych minimalnych wymogów w dyrektywie jednoznacznie wskazano, że ustanowienie OEL na działanie czynników rakotwórczych i mutagenów drogą wziewną, w odniesieniu do których jest to możliwe, stanowi integralną część mechanizmu ochrony pracowników¹⁵. Wartości te należy ustanowić dla czynników chemicznych, w przypadku których jeszcze tego nie zrobiono, i dostosowywać je w każdym przypadku wystąpienia takiej możliwości zgodnie z najnowszymi danymi naukowymi¹⁶. OEL dla określonych czynników rakotwórczych i mutagenów określono w załączniku III do dyrektywy.

Ograniczenie narażenia na czynniki rakotwórcze i mutageny w miejscu pracy przez ustanowienie ogólnounijnych OEL skutecznie przyczynia się do zapobiegania przypadkom zachorowań na nowotwory i zgonów z ich powodu oraz innym, niezwiązanym z nowotworami poważnym problemom zdrowotnym, wywoływanym przez te substancje. W związku z tym dyrektywa podnosi poziom ochrony pracowników poprzez zwiększenie długości, jakości i wydajności życia zawodowego pracowników europejskich oraz zapewnienie podobnego minimalnego poziomu ochrony w całej UE, przyczynia się do poprawy wydajności i konkurencyjności UE oraz zapewnia równe warunki działania przedsiębiorstwom.

Dostępne informacje, w tym dane naukowe, potwierdzają konieczność uzupełnienia załącznika III o nowe lub zaktualizowane OEL w odniesieniu do trzech wymienionych substancji rakotwórczych. Potwierdzają również potrzebę zachowania lub dodania notacji

¹⁵ Art. 1 ust. 1 i motyw 13 dyrektywy.

¹⁶ Art. 16 ust. 1 i motyw 13 dyrektywy.

„Skóra” w odniesieniu do akrylonitrylu i benzenu, a także notacji w odniesieniu do działania uczulającego na skórę¹⁷ i drogi oddechowe¹⁸ w odniesieniu do związków niklu.

Na tej podstawie proponuje się zastosowanie szczególnych środków w celu ustalenia OEL w załączniku III w odniesieniu do akrylonitrylu i związków niklu oraz dokonanie aktualizacji OEL w odniesieniu do benzenu. Oprócz tych OEL proponuje się również dodanie w załączniku III notacji „Skóra” w odniesieniu do akrylonitrylu, a także notacji w odniesieniu do działania uczulającego na skórę i drogi oddechowe w odniesieniu do związków niklu. Zachowano również istniejącą notację „Skóra” w odniesieniu do benzenu.

Spójność z przepisami obowiązującymi w tej dziedzinie polityki

Niniejsza inicjatywa jest zgodna z Europejskim filarem praw socjalnych proklamowanym w 2017 r.¹⁹, a w szczególności z jego 10. zasadą przewidującą prawo pracowników do zdrowego, bezpiecznego i dobrze dostosowanego środowiska pracy. Ustalenie nowych lub zaktualizowanych OEL przyczynia się do wysokiego poziomu ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników.

Niniejsza inicjatywa jest również zbieżna z komunikatem pt. „Bezpieczniejsze i zdrowsze warunki pracy dla wszystkich”²⁰, w którym Komisja podkreśliła, że Unia Europejska musi w dalszym ciągu inwestować w bezpieczeństwo i zdrowie w miejscu pracy oraz zobowiązała się do nasilenia walki z zawodowymi chorobami nowotworowymi przy pomocy wniosków ustawodawczych.

Spójność z innymi politykami Unii

Europejski plan walki z rakiem

W swoich wytycznych politycznych dla Komisji Europejskiej²¹ przewodnicząca Ursula von der Leyen uznała, że Unia Europejska może zrobić wiele więcej w sprawie chorób nowotworowych i zobowiązała się do przedstawienia europejskiego planu walki z rakiem. W dniu 4 lutego 2020 r. Komisja rozpoczęła ogólnounijne konsultacje publiczne w sprawie Europejskiego planu walki z rakiem przy okazji odbywającej się w Parlamencie Europejskim konferencji pt. „Europejski plan walki z rakiem: mierzmy wyżej”.

Europejski plan walki z rakiem będzie opierał się na czterech filarach: zapobieganiu, wczesnym diagnozowaniu, leczeniu i opiece rekonwalescencyjnej. Niniejszy wniosek jest zgodny z celami filaru zapobiegania, takimi jak środki mające na celu ograniczenie czynników ryzyka środowiskowego, na przykład zanieczyszczeń i narażenia na działanie

¹⁷ Notacja „Działanie uczulające na skórę” oznacza, że kontakt z substancją może powodować niepożądane reakcje skórne.

¹⁸ Notacja „Działanie uczulające na drogi oddechowe” oznacza, że kontakt z substancją przez wdychanie może powodować niepożądane reakcje dróg oddechowych.

¹⁹ Zob. przypis 5.

²⁰ Komunikat Komisji „Bezpieczniejsze i zdrowsze warunki pracy dla wszystkich – nowelizacja przepisów i polityki UE w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy”, COM(2017) 12 final, dostępny na stronie: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX%3A52017DC0012>

²¹ Zob. przypis 2.

substancji chemicznych, a w szczególności ograniczenie narażenia na działanie czynników rakotwórczych w miejscu pracy.

Karta praw podstawowych UE

Cele inicjatywy są również zgodne z art. 2 (prawo do życia) i art. 31 (prawo do należytych i sprawiedliwych warunków pracy) Karty praw podstawowych Unii Europejskiej.

Rozporządzenie REACH

Rozporządzenie REACH²², które weszło w życie w 2007 r., ujednoliciło i zmieniło niektóre elementy unijnego prawodawstwa w dziedzinie chemikaliów, w tym te odnoszące się do oceny ryzyka i do przyjęcia środków zarządzania ryzykiem. W rozporządzeniu ustanawia się między innymi dwa odrębne podejścia regulacyjne UE, które obejmują ograniczenia i zezwolenia. Ograniczenia umożliwiają UE nakładanie warunków na wytwarzanie, wprowadzanie do obrotu lub stosowanie substancji samodzielnie, jako składników mieszanin lub w danym wyrobie, a zezwolenie ma na celu zapewnienie odpowiedniej kontroli ryzyka substancji wzbudzających szczególnie duże obawy (SVHC), przy jednoczesnym promowaniu stopniowego zastępowania substancji odpowiednimi alternatywami, które są wykonalne z ekonomicznego i technicznego punktu widzenia²³.

Stosowne przepisy zezwoleń lub ograniczeń REACH dotyczących substancji chemicznych, których dotyczy niniejszy wniosek, są następujące:

- Ograniczenie: wprowadzanie do obrotu i stosowanie benzenu i jego mieszanin z kilkoma wyłączeniami, wprowadzanie do obrotu i stosowanie niklu oraz jego związków w biżuterii i wyrobach przeznaczonych do kontaktu ze skórą, wprowadzanie do obrotu lub stosowanie w powszechnej sprzedaży akrylonitrylu i jego mieszanin.
- Zezwolenie: żadna z tych substancji nie podlega zezwoleniu na podstawie rozporządzenia REACH.

Przepisy dyrektywy i rozporządzenia REACH uzupełniają się pod względem prawnym. Dyrektywa ramowa w sprawie BHP, tj. dyrektywa 89/391/EWG²⁴, ustanawia główne zasady ochrony przed zagrożeniami zawodowymi oraz zapobiegania im i ma zastosowanie do wszystkich sektorów działalności. W dyrektywie przewidziano jej stosowanie bez uszczerbku dla istniejących lub przyszłych przepisów krajowych i unijnych, które byłyby bardziej korzystne dla ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników w miejscu pracy. Na podstawie art. 16 ram BHP (w tym dyrektywy) przyjęto szereg indywidualnych dyrektyw w dziedzinie BHP. Z kolei rozporządzenie REACH stanowi, że jego przepisy mają zastosowanie bez uszczerbku dla przepisów prawa dotyczącego ochrony pracowników, w tym dyrektywy.

²² Rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów. Dostępne na stronie: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/ALL/?uri=CELEX%3A32006R1907>

²³ Komunikat Komisji w sprawie ogólnego sprawozdania Komisji dotyczącego funkcjonowania rozporządzenia REACH i przeglądu niektórych elementów – Wnioski oraz działania. Dostępny na stronie: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018DC0116&from=EN>

²⁴ [Dz.U. L 183 z 29.6.1989, s. 1.](#)

Biorąc pod uwagę fakt, że dyrektywa i rozporządzenie REACH wzajemnie się uzupełniają, zaproponowanie wartości dopuszczalnych w ramach dyrektywy należy uznać za uzasadnione z następujących względów:

- przepisy dyrektywy obejmują wszelkie przypadki korzystania z danego czynnika rakotwórczego lub mutagenu w miejscu pracy na wszystkich etapach jego istnienia i regulują kwestie związane z narażeniem pracownika na działanie tych czynników powstających w wyniku wszelkich działań w miejscu pracy, niezależnie od tego, czy podjęto je celowo, i niezależnie od tego, czy stosowne czynniki chemiczne zostały udostępnione na rynku;
- ocena ryzyka przeprowadzana przez pracodawców zgodnie z dyrektywą 2004/37/WE jest powiązana z miejscem pracy i charakterem danego procesu, a przy jej dokonywaniu powinno się wziąć pod uwagę łączny stopień narażenia pracowników na działanie wszystkich czynników rakotwórczych i mutagenów występujących w miejscu pracy podczas ich codziennej pracy;
- w przypadku czynników rakotwórczych i mutagenów OEL są ustalane w ramach gruntownego procesu – opartego na dostępnych informacjach, w tym danych naukowych i technicznych oraz konsultacjach z zainteresowanymi stronami – a następnie przyjmowane przez współpracodawców;
- OEL stanowią istotny element dyrektywy oraz szerzej rozumianego podejścia do zarządzania zagrożeniami chemicznymi w obszarze BHP.

2. PODSTAWA PRAWNA, POMOCNICZOŚĆ I PROPORCJONALNOŚĆ

Podstawa prawna

Zgodnie z art. 153 ust. 2 lit. b) TFUE Parlament Europejski i Rada „mogą przyjąć, w dziedzinach określonych w ustępie 1 litery a)–i) [art. 153 TFUE], w drodze dyrektyw, minimalne wymagania stopniowo wprowadzane w życie, z uwzględnieniem warunków i norm technicznych istniejących w każdym z państw członkowskich. Dyrektywy te unikają nakładania administracyjnych, finansowych i prawnych ograniczeń, które utrudniałyby tworzenie i rozwijanie małych i średnich przedsiębiorstw”. Art. 153 ust. 1 lit. a) TFUE stanowi, że Unia wspiera i uzupełnia działania państw członkowskich w dziedzinie „polepszania w szczególności środowiska pracy w celu ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników”.

Dyrektywa 2004/37/WE została przyjęta na podstawie art. 153 ust. 2 lit. b) TFUE, aby przyczynić się do poprawy zdrowia i bezpieczeństwa pracowników. W art. 16 przewidziano możliwość przyjęcia wartości dopuszczalnych zgodnie z procedurą ustanowioną w art. 153 ust. 2 TFUE dla wszystkich czynników rakotwórczych lub mutagenów, dla których będzie to możliwe.

Celem niniejszego wniosku jest wzmocnienie poziomu ochrony zdrowia pracowników zgodnie z art. 153 ust. 1 lit. a) TFUE przez zamieszczenie nowych lub zaktualizowanych wartości dopuszczalnych, a także notacji w załączniku III do dyrektywy. Art. 153 ust. 2 lit. b) TFUE stanowi zatem właściwą podstawę prawną wniosku Komisji.

Zgodnie z art. 153 ust. 2 TFUE polepszanie w szczególności środowiska pracy w celu ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników stanowi działalność prowadzoną w ramach

polityki społecznej, w przypadku której UE dzieli się przysługującymi jej kompetencjami z państwami członkowskimi.

Pomocniczość (w przypadku kompetencji niewyłącznych)

Ponieważ pracownicy w całej UE są narażeni na zasadniczo podobne zagrożenia dla zdrowia i bezpieczeństwa, Unia powinna zdecydowanie wspierać państwa członkowskie w eliminowaniu tego rodzaju zagrożeń.

Dane zgromadzone na etapie przygotowawczym wskazują na istnienie istotnych różnic, jeżeli chodzi o kwestie związane z ustanawianiem przez państwa członkowskie wartości dopuszczalnych dla czynników rakotwórczych, o których mowa w niniejszym wniosku²⁵. Niektóre państwa członkowskie ustanowiły już wiążące wartości dopuszczalne odpowiadające wartościom zalecanym przez Komitet Doradczy ds. Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Miejscu Pracy lub niższe od tych wartości. Świadczy to o tym, że możliwe jest podejmowanie skutecznych jednostronnych działań na szczeblu krajowym w celu ustanowienia wartości dopuszczalnych dla tych czynników chemicznych. Odnotowano jednak również wiele przypadków, w których państwa członkowskie ustanowiły wartości dopuszczalne, które zapewniają pracownikom mniejszy poziom ochrony niż wartości zaproponowane w niniejszym wniosku. W niektórych innych przypadkach państwa członkowskie nie określiły wartości dopuszczalnych dla tych substancji rakotwórczych. Ponadto w przypadkach, w których ustanowiono krajowe wartości dopuszczalne, wartości te są w dużym stopniu zróżnicowane, co prowadzi do różnych poziomów ochrony.

W takich okolicznościach ustanowienie minimalnych wymogów w zakresie ochrony zdrowia pracowników przed zagrożeniami związanymi z narażeniem na działanie tych czynników rakotwórczych, które będą miały zastosowanie do pracowników we wszystkich państwach członkowskich UE, nie będzie możliwe, jeżeli działania w tym obszarze będą podejmowane wyłącznie przez same państwa członkowskie.

Różne poziomy ochrony mogą też zachęcać przedsiębiorstwa do tworzenia zakładów produkcyjnych w państwach członkowskich, w których obowiązują mniej rygorystyczne wymogi. Niezależnie od danego przypadku różnice w wymogach dotyczących warunków pracy mają wpływ na konkurencyjność, ponieważ prowadzą do tego, że poszczególne podmioty gospodarcze są zobowiązane do ponoszenia różnych kosztów. Opisany wpływ na funkcjonowanie jednolitego rynku można ograniczyć dzięki ustanowieniu na szczeblu UE określonych minimalnych wymogów ochrony pracowników w państwach członkowskich.

W związku z tym do osiągnięcia celów wyznaczonych w niniejszym wniosku konieczne jest podjęcie działań na szczeblu UE zgodnie z art. 5 ust. 3 TUE. Dyrektywę można zmienić wyłącznie na szczeblu UE i wyłącznie po przeprowadzeniu dwuetapowych konsultacji z partnerami społecznymi zgodnie z art. 154 TFUE.

Proporcjonalność

Niniejszy wniosek przyczynia się do osiągnięcia wyznaczonych celów polegających na dążeniu do poprawy warunków życia i pracy pracowników.

²⁵ Zob. tabela 3 w ocenie skutków.

Jeżeli chodzi o zaproponowane wartości dopuszczalne, po odbyciu intensywnych rozmów ze wszystkimi zainteresowanymi stronami (przedstawicielami organizacji pracowników, przedstawicielami organizacji pracodawców i przedstawicielami rządów) wzięto pod uwagę czynniki związane z wykonalnością pod względem społeczno-ekonomicznym.

Zgodnie z art. 153 ust. 4 TFUE przepisy zawarte w niniejszym wniosku nie stanowią przeszkody dla państwa członkowskiego w utrzymywaniu lub ustanawianiu bardziej rygorystycznych środków ochronnych zgodnych z Traktatami, np. w postaci niższych wartości dopuszczalnych. Zgodnie z art. 153 ust. 3 TFUE państwa członkowskie mogą powierzyć partnerom społecznym, na ich wspólne żądanie, wykonanie dyrektyw przyjętych w zastosowaniu art. 153 ust. 2 TFUE, zapewniając tym samym poszanowanie ugruntowanych ustaleń krajowych dotyczących ustanawiania przepisów w tym obszarze.

Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w art. 5 ust. 4 TUE niniejszy wniosek nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia wyznaczonych celów.

Wybór instrumentu

W art. 153 ust. 2 lit. b) TFUE określono minimalne wymagania w dziedzinie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników, które można przyjąć „w drodze dyrektyw”.

3. WYNIKI OCEN EX POST, KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI I OCEN SKUTKÓW

Oceny ex post/oceny adekwatności obowiązującego prawodawstwa

W ocenie ex post dyrektyw Unii Europejskiej w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy²⁶ (ocena REFIT) podkreślono, że substancje chemiczne sklasyfikowane jako substancje rakotwórcze i mutageny są nadal produkowane w całej UE. Pracownicy pracujący przy produkcji oraz dalsi użytkownicy są również narażeni na kontakt z nimi. Główne wnioski z tej oceny wskazują na to, że dyrektywa jest uważana za bardzo istotną. W związku z obawami zgłoszonymi przez różne grupy zainteresowanych stron w trakcie procesu oceny oraz w krajowych sprawozdaniach z realizacji należy rozważyć potrzebę przyjęcia wartości dopuszczalnych dla większej liczby substancji. Zmiana dyrektywy poprzez określenie lub zmianę OEL dla trzech substancji powinna prowadzić do lepszego zarządzania ryzykiem chemicznym w przyszłości oraz do poprawy ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników.

Konsultacje z zainteresowanymi stronami

Dwuetaapowe konsultacje z europejskimi partnerami społecznymi zgodnie z art. 154 TFUE

W 2017 r.²⁷ Komisja przeprowadziła dwuetaapowe konsultacje z partnerami społecznymi na szczeblu UE zgodnie z art. 154 ust. 2 TFUE. Pierwszy etap konsultacji z partnerami społecznymi zakończył się w dniu 30 września 2017 r. i wskazano trzy substancje, których

²⁶ Dokument roboczy służb Komisji „Ocena ex post dyrektyw Unii Europejskiej w dziedzinie bezpieczeństwa i zdrowia w miejscu pracy (ocena REFIT)”. Dostępny na stronie: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/pl/TXT/?uri=CELEX%3A52017SC0010>

²⁷ Wspomniane dwuetaapowe konsultacje obejmują trzeci i czwarty (niniejsza inicjatywa) przegląd dyrektywy w sprawie czynników rakotwórczych i mutagenów, co ma na celu zaoszczędzenie czasu i ich szybsze zakończenie. To wyjaśnia, dlaczego okres, który upłynął między konsultacjami a niniejszą inicjatywą, jest dłuższy niż zazwyczaj.

miała dotyczyć niniejsza inicjatywa. Drugi etap konsultacji zakończono w dniu 22 grudnia 2017 r. i potwierdzono te trzy substancje, które należy uwzględnić w ramach niniejszej inicjatywy.

Konsultacje te umożliwiły również zebranie opinii partnerów społecznych na temat ewentualnego kierunku i treści działań UE dotyczących ustanowienia lub aktualizacji wiążących OEL w załączniku III do dyrektywy, a także na temat przyszłych zmian dyrektywy.

Wyniki tego pierwszego etapu potwierdziły, że działanie należy podjąć na szczeblu UE, aby wprowadzić wyższe standardy w całej UE i sprostać sytuacjom wiążącym się z narażeniem pracowników.

Trzy organizacje pracowników²⁸, które wzięły udział w konsultacjach, uznały znaczenie istniejącego prawodawstwa oraz konieczność prowadzenia dalszych działań. Organizacje te zasadniczo zgodziły się z kwestiami opisanymi w dokumencie konsultacyjnym i potwierdziły wagę przywiązywaną do ochrony pracowników przed zagrożeniami dla zdrowia związanymi z narażeniem na czynniki rakotwórcze i mutageny, podkreślając konieczność ciągłego zamieszczania nowych lub zaktualizowanych OEL w załączniku III.

Cztery organizacje pracodawców²⁹, które wzięły udział w konsultacjach, poparły cel skutecznej ochrony pracowników przed nowotworami pochodzenia zawodowego, w tym przez ustalenie wiążących OEL na szczeblu unijnym. W odniesieniu do kwestii zidentyfikowanych w dokumencie konsultacyjnym pracodawcy co do zasady poparli dalsze zmiany dyrektywy, z zastrzeżeniem określonych warunków. Ich zdaniem wiążące OEL należy ustalić jedynie dla substancji priorytetowych. Proces ustalania OEL powinien opierać się na solidnych dowodach naukowych, wykonalności pod względem technicznym i społeczno-ekonomicznym, ocenie skutków społeczno-ekonomicznych oraz opinii trójstronnego Komitetu Doradczego ds. Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Miejscu Pracy.

Drugi etap konsultacji z partnerami społecznymi zakończył się w dniu 22 grudnia 2017 r. W dokumencie konsultacyjnym dotyczącym tego drugiego etapu rozważano możliwe kierunki działań unijnych mających poprawić ochronę pracowników przed czynnikami rakotwórczymi bądź mutagenami.

Trzy organizacje pracowników³⁰, które wzięły udział w drugim etapie konsultacji, uznały znaczenie dalszego doskonalenia istniejących ram legislacyjnych zgodnie z działaniem zaproponowanym przez Komisję i poza jego zakresem, aby stale zwalczać zagrożenia wynikające z narażenia na czynniki rakotwórcze i mutageny. Ponownie podkreśliły one

²⁸ Europejska Konfederacja Związków Zawodowych (ETUC), Europejska Konfederacja Niezależnych Związków Zawodowych (CESI) oraz Europejska Federacja Pracowników Przemysłu Budowlanego i Drzewnego (EFBWW)

²⁹ BusinessEurope, Europejskie Stowarzyszenie Rzemiosła oraz Małych i Średnich Przedsiębiorstw (UEAPME), Europejski Związek Pracodawców Sektora Chemicznego (ECEG) oraz Rada Europejskich Pracodawców Przemysłu Metalowego, Inżynieryjnego oraz Technologicznego (CEEMET).

³⁰ Europejska Federacja Związków Zawodowych Służb Publicznych (EPSU), Europejska Konfederacja Związków Zawodowych (ETUC) oraz Europejska Federacja Pracowników Przemysłu Budowlanego i Drzewnego (EFBWW).

konieczność osiągnięcia celu polegającego na określeniu 50 OEL dla czynników rakotwórczych i mutagenów do 2020 r.

Cztery organizacje pracodawców³¹, które wzięły udział w drugim etapie konsultacji, potwierdziły swoje poparcie dla działań mających na celu skuteczną ochronę pracowników przed nowotworami pochodzenia zawodowego, w tym przez ustalenie wiążących OEL na szczeblu unijnym; podkreśliły one jednak potrzebę zapewnienia wartości, które są proporcjonalne i wykonalne pod względem technicznym. Chociaż pracodawcy uznali, że ustalone przez Komisję kryteria ustalania, które substancje są priorytetowe, są odpowiednie, zasugerowali oni w szczególności, aby uwzględniono również kryteria wykonalności pod względem techniczno-ekonomicznym.

W wyniku tych konsultacji z partnerami społecznymi stwierdzono, że należy dodać nowe lub zaktualizowane OEL dla trzech czynników rakotwórczych w drodze czwartej zmiany dyrektywy.

Konsultacje z Komitetem Doradczym ds. Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Miejscu Pracy (ACSH)

ACSH, w skład którego wchodzi trzech stali członkowie z każdego państwa członkowskiego, reprezentujący rządy krajowe oraz organizacje pracowników i pracodawców, jest regularnie konsultowanym organem. Uwzględniając zdanie Komitetu ds. Oceny Ryzyka (RAC) Europejskiej Agencji Chemikaliów (ECHA), a także czynniki społeczno-gospodarcze i dotyczące wykonalności, Komitet wydaje opinie, które są wykorzystywane na etapie przygotowania wniosku Komisji.

ACSH wydał opinie w sprawie akrylonitrylu³², związków niklu³³ i benzenu³⁴ w ramach niniejszego czwartego przeglądu dyrektywy. ACSH proponuje jako możliwe podejścia w odniesieniu do tych substancji chemicznych jedną lub kilka wiążących OEL z dodatkowymi notacjami dla wszystkich tych substancji. Mimo że w ramach dyrektywy w sprawie czynników rakotwórczych i mutagenów nie proponuje się dopuszczalnych wartości biologicznych (BLV), ACSH zgodził się co do użyteczności biomonitorowania w odniesieniu do benzenu i BLV w odniesieniu do akrylonitrylu, zaproponowanych przez Komitet ds. Oceny Ryzyka.

Gromadzenie i wykorzystanie wiedzy eksperckiej

W trakcie przeglądu lub ustanawiania nowych wartości dopuszczalnych w ramach dyrektywy Komisja stosuje specjalną procedurę, która polega na zasięgnięciu porad naukowych i konsultowaniu się z Komitetem Doradczym ds. Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia

³¹ BusinessEurope, Europejskie Stowarzyszenie Rzemiosła oraz Małych i Średnich Przedsiębiorstw (UEAPME), Europejski Związek Pracodawców Sektora Chemicznego (ECEG) oraz Rada Europejskich Pracodawców Przemysłu Metalowego, Inżynieryjnego oraz Technologicznego (CEEMET).

³² Dostępna pod adresem: https://circabc.europa.eu/sd/a/df365d23-26f3-4266-8a55-4b60f631506e/Doc.1050-19-EN%20ACSH%20WPC_CMD_Opinion_acrylonitrile%20Adopted%2004062019.pdf

³³ Dostępna pod adresem: https://circabc.europa.eu/sd/a/4748ba6a-59aa-4349-9baa-f85dc59a4ed3/Doc.1054-19-EN_ACSH%20WPC_CMD_draft_Opinion_nickel%20rev-clean.pdf

³⁴ Dostępna pod adresem: https://circabc.europa.eu/sd/a/b28832c6-8cc6-4a6c-b966-986211b180fc/Doc.1056-19-EN-ACSH%20CMD_Opinion_benzene%20Adoped%2004062019.pdf

w Miejscu Pracy. Solidna podstawa naukowa jest nieodłącznym elementem leżącym u podstaw każdego działania w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, w szczególności w odniesieniu do czynników rakotwórczych i mutagenów. W tym zakresie – w celu upowszechnienia porad naukowych oraz zgodnie z komunikatem Komisji „Bezpieczniejsze i zdrowsze warunki pracy dla wszystkich”³⁵ z dnia 10 stycznia 2017 r. – Komisja konsultuje się z Komitetem ds. Oceny Ryzyka Europejskiej Agencji Chemikaliów.

Komitet gromadzi wysokiej jakości dane analityczno-porównawcze, dążąc do tego, aby wnioski i decyzje Komisji, a także jej polityka związana z ochroną bezpieczeństwa i zdrowia pracowników, opierały się na solidnych dowodach naukowych. Członkowie RAC, wybierani na podstawie obiektywnych kryteriów, są wysoko wykwalifikowanymi i niezależnymi ekspertami, posiadającymi specjalistyczną wiedzę. Przedstawiają oni Komisji opinie, które są pomocne w opracowywaniu polityki UE w zakresie ochrony pracowników.

W przypadku niniejszej inicjatywy RAC przedstawił trzy opinie naukowe w odniesieniu do OEL dotyczących akrylonitrylu³⁶, związków niklu³⁷ i benzenu³⁸, w których ocenia on wpływ czynników chemicznych na zdrowie pracowników w oparciu o rzetelne dowody naukowe. W szczególności Komitet pomagał Komisji w ocenie najnowszych dostępnych danych naukowych i proponowaniu OEL w celu ochrony pracowników przed zagrożeniami chemicznymi, które to wartości mają zostać ustanowione na szczeblu unijnym na podstawie dyrektywy. Chociaż dopuszczalne wartości biologiczne (BLV) nie są proponowane w ramach dyrektywy w sprawie czynników rakotwórczych i mutagenów, RAC wskazał zalecane BLV w odniesieniu do akrylonitrylu i benzenu.

Po dwuetapowej konsultacji z europejskimi partnerami społecznymi Dyrekcja Generalna Komisji ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego rozpoczęła w dniu 9 maja 2018 r. przetarg nieograniczony³⁹. Celem przetargu było przeprowadzenie analizy skutków zdrowotnych, społeczno-ekonomicznych i środowiskowych szeregu wariantów strategicznych dotyczących ochrony zdrowia pracowników przed zagrożeniami wynikającymi z ewentualnego narażenia na działanie określonej liczby substancji w miejscu pracy, w tym akrylonitrylu, związków niklu i benzenu. Umowa zaczęła obowiązywać w dniu 3 września 2018 r. i wygasła po 11 miesiącach. Wynik tego badania stanowił główną podstawę sprawozdania z oceny skutków towarzyszącego niniejszemu wnioskowi.

³⁵ Zob. przypis 6.

³⁶ Opinia RAC dot. akrylonitrylu
Dostępna na https://echa.europa.eu/documents/10162/13641/acrylonitrile_opinion_en.pdf/102477c9-a961-2c96-5c4d-76fcd856ac19 na stronie:

³⁷ Opinia RAC dot. niklu i jego związków
Dostępna na stronie: https://echa.europa.eu/documents/10162/13641/nickel_opinion_en.pdf/9e050da5-b45c-c8e5-9e5e-a1a2ce908335

³⁸ Opinia RAC dot. benzenu
Dostępna na stronie: https://echa.europa.eu/documents/10162/13641/benzene_opinion_en.pdf/4fec9aac-9ed5-2aae-7b70-5226705358c7

³⁹ Dokumenty przetargowe są dostępne pod adresem: <https://etendering.ted.europa.eu/cft/cft-display.html?cftId=3559>

Ocena skutków

Niniejszemu wnioskowi towarzyszy ocena skutków. Sprawozdanie z oceny skutków zostało poddane przeglądowi przez Radę ds. Kontroli Regulacyjnej w dniu 27 maja 2020 r. Rada wydała pozytywną opinię z zastrzeżeniami. Zostały one następnie uwzględnione w ostatecznej wersji sprawozdania z oceny skutków.

Zbadano następujące warianty różnych wartości dopuszczalnych lub notacji (notacja dotycząca skóry, działania uczulającego na drogi oddechowe i działania uczulającego na skórę) w odniesieniu do każdego z trzech czynników rakotwórczych:

- scenariusz odniesienia zakładający brak dalszych działań UE dla każdego czynnika chemicznego uwzględnionego w tej inicjatywie (wariant 1);
- oprócz scenariusza odniesienia uwzględniono warianty dotyczące OEL na poziomie zaproponowanym przez ACSH oraz w dodatkowych punktach referencyjnych (np. najbardziej rygorystyczna wartość dopuszczalna zaobserwowana w państwach członkowskich, OEL określone przez Komitet ds. Oceny Ryzyka).

Na wczesnym etapie odrzucono szereg innych wariantów, ponieważ uznano je za nieproporcjonalne lub mniej skuteczne w osiągnięciu celów niniejszej inicjatywy. Odrzucone warianty odnoszą się albo do sposobu określania OEL, albo do wyboru innego instrumentu, albo do wsparcia MŚP. Odrzucone warianty związane ze sposobem ustalenia OEL dotyczyły zakazu stosowania rakotwórczych czynników chemicznych i przyjęcia najbardziej rygorystycznych OEL wśród państw członkowskich UE. Inne rozważane instrumenty obejmowały informacje dotyczące przemysłu, bez zmiany dyrektywy, instrumenty rynkowe, samoregulację branży, regulacje w ramach innych instrumentów UE (REACH) oraz dokumenty zawierające wytyczne. Ponadto przyjęcie rozwiązań dla MŚP zostało również odrzucone, ponieważ znaczna liczba pracowników europejskich nie byłaby objęta niniejszą dyrektywą.

W odniesieniu do każdego czynnika chemicznego przeprowadzono analizę skutków gospodarczych, społecznych i środowiskowych poszczególnych wariantów strategicznych. Wyniki badania przedstawiono w ocenie skutków towarzyszącej niniejszemu wnioskowi. Porównania wariantów strategicznych i wyboru wariantu preferowanego dokonano na podstawie następujących kryteriów: skuteczność, efektywność i spójność. Aby uwzględnić odpowiednio okres uśpienia objawów choroby nowotworowej, obliczono koszty i korzyści w okresie 60 lat zgodnie z przyszłym obciążeniem związanym z chorobą nowotworową oszacowanym dla tego samego okresu. Wszelkie etapy analizy przeprowadzono zgodnie z Wytycznymi w sprawie lepszego stanowienia prawa⁴⁰.

Wartości wynikające z opinii ACSH zachowano i uwzględniono w przepisach prawnych w odniesieniu do wszystkich czynników chemicznych, o których mowa w niniejszym wniosku, wprowadzając okresy przejściowe w odniesieniu do trzech substancji. Te środki przejściowe zapewnią przedsiębiorstwom więcej czasu na dokonanie niezbędnych inwestycji przy równoczesnej stopniowej poprawie ochrony pracowników. W istocie, chociaż

⁴⁰ Dostępne pod adresem: https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/planning-and-proposing-law/better-regulation-why-and-how/better-regulation-guidelines-and-toolbox_pl

przewiduje się, że roczny koszt na przedsiębiorstwo będzie zrównoważony, większość inwestycji w środki zarządzania ryzykiem zostanie przeprowadzona na początku okresu 60 lat, który uwzględnia się w obliczeniach. W odniesieniu do akrylonitrylu i benzenu OEL będą miały zastosowanie po czteroletnim okresie przejściowym rozpoczynającym się wraz z wejściem w życie niniejszej dyrektywy. Ponadto w okresie po upływie dwóch lat i przed upływem czterech lat od wejścia w życie niniejszej dyrektywy zastosowanie będzie miała przejściowa OEL dla benzenu. Te środki przejściowe uznaje się za niezbędne i wystarczające, aby umożliwić przedsiębiorstwom dokonanie niezbędnych inwestycji. W szczególnym przypadku związków niklu środki przejściowe będą miały zastosowanie do dnia 17 stycznia 2025 r., aby zapewnić dostosowanie do środków przejściowych przyjętych dla chromu VI⁴¹, które również obowiązują do dnia 17 stycznia 2025 r. W istocie obie grupy substancji (związki niklu i związki chromu VI) często występują w tych samych sektorach i często w tych samych procesach. Zgodnie z jednogłośnym zaleceniem ACSH⁴² ograniczenie narażenia na związki niklu i związki chromu VI musi być skoordynowane i może skorzystać z synergii. Na podstawie analizy powyższych sugestii oraz danych z badania zewnętrznego Komisja uważa, że należy ustanowić okresy przejściowe dla trzech substancji.

Wpływ na pracowników

Jeżeli chodzi o wpływ na pracowników, niniejsza inicjatywa powinna przynieść korzyści pod względem uniknięcia przypadków zachorowań na nowotwór związanych z miejscem pracy oraz innych poważnych chorób, przy jednoczesnym ograniczeniu takich skutków jak cierpienie pracowników i opiekujących się nimi rodzin, niższa jakość życia czy gorsze samopoczucie.

Największe korzyści spodziewane są w odniesieniu do związków niklu i benzenu. Dzięki wybranemu wariantowi:

- w przypadku akrylonitrylu: udało się zapobiec nawet 12 przypadkom zachorowań na nowotwory mózgu i 408 przypadkom podrażnień nosa, a korzyści dla zdrowia w ujęciu pieniężnym wyniosłyby od 440 000 do 5 800 000 EUR;
- w przypadku związków niklu: udało się zapobiec 133 przypadkom zachorowań na nowotwory płuc, 702 przypadkom zachorowań na choroby płuc i 80 poronieniom, a korzyści dla zdrowia w ujęciu pieniężnym wyniosłyby od 72 do 92 mln EUR;
- w przypadku benzenu: udało się zapobiec 182 przypadkom białaczki i 189 przypadkom leukopenii, a korzyści dla zdrowia w ujęciu pieniężnym wyniosłyby od 121 do 198 mln EUR.

Wpływ na pracodawców

W odniesieniu do wpływu na pracodawców niniejsza inicjatywa mogłaby wygenerować wyższe koszty dla przedsiębiorstw, które będą musiały wprowadzić dodatkowe środki ochronne i zapobiegawcze. Inwestycje te będą jednak stanowić niewielki ułamek obrotu przedsiębiorstw. Ponadto inwestycje w środki ochronne pomogą przedsiębiorstwom uniknąć

⁴¹ [Dz.U. L 345 z 27.12.2017, s. 87](#)

⁴² Zob. przypis 33.

kosztów związanych z brakiem personelu i zmniejszoną produktywnością, które mogłyby w przeciwnym razie być spowodowane przypadkami zachorowań.

Ponadto przewiduje się środki przejściowe w odniesieniu do trzech substancji, tak aby przedsiębiorstwa miały więcej czasu na dokonanie niezbędnych inwestycji przy równoczesnej stopniowej poprawie ochrony pracowników. W istocie, chociaż przewiduje się, że roczny koszt na przedsiębiorstwo będzie zrównoważony, większość inwestycji w środki zarządzania ryzykiem zostanie przeprowadzona na początku okresu 60 lat, który uwzględnia się w obliczeniach.

W niniejszym wniosku nie wprowadza się żadnych obowiązków informacyjnych, a zatem nie doprowadzi on do zwiększenia obciążeń administracyjnych nałożonych na przedsiębiorstwa.

Oddziaływanie na środowisko

Jeśli chodzi o wpływ na środowisko, wprowadzenie OEL w odniesieniu do akrylonitrylu nie będzie skutkowało montażem kolejnych miejscowych wentylacji wyciągowych, które mogłyby doprowadzić do zwiększenia emisji do powietrza. Oczekuje się, że żaden z potencjalnych środków zarządzania ryzykiem, niezbędnych, aby zastosować się do preferowanego wariantu w odniesieniu do akrylonitrylu, nie doprowadzi do istotnych zmian w zakresie ilości akrylonitrylu uwalnianego do wody. Wdrożenie preferowanego wariantu w odniesieniu do związków niklu nie powinno znacząco zmienić całkowitej ilości związków niklu uwalnianej do środowiska. W związku z tym ustanowienie w całej Unii OEL w odniesieniu do akrylonitrylu i związków niklu nie będzie prowadziło do większych uwolnień do środowiska i nie będzie miało na niego wpływu. W odniesieniu do benzenu, obniżenie istniejących OEL na szczeblu UE doprowadzi nawet do zmniejszenia emisji ulotnych lub rozproszonych w niektórych sektorach.

Wpływ na państwa członkowskie/organy krajowe

Jeżeli chodzi o wpływ na państwa członkowskie/organy krajowe, państwa członkowskie posiadające ustalone OEL na poziomie wartości dopuszczalnych określonych w niniejszej inicjatywie w mniejszym stopniu odczuwają jej skutki niż te, w których OEL są wyższe lub w ogóle nie obowiązują. Chociaż koszty administracyjne i egzekucyjne będą różne w poszczególnych państwach członkowskich, nie powinny być one znaczące. Organy mogą ponieść dodatkowe koszty administracyjne w związku z koniecznością dostarczenia informacji i szkolenia personelu, a także przeglądu weryfikacji zgodności. Koszty te są jednak nieznaczące w porównaniu z ogólnymi kosztami funkcjonowania, jakie ponoszą krajowe organy egzekwowania.

W oparciu o doświadczenia zgromadzone przez Komitet Starszych Inspektorów Pracy i uwzględniając sposób, w jaki w różnych państwach członkowskich organizuje się działania wykonawcze, można stwierdzić, że jest mało prawdopodobne, by wprowadzenie w dyrektywie nowych wartości dopuszczalnych miało jakikolwiek wpływ na ogólne koszty wizyt kontrolnych. Planuje się je zwykle niezależnie od wniosku, często na podstawie skarg złożonych w danym roku lub zgodnie ze strategiami kontrolnymi określonymi przez dany organ, które mogą być skierowane do konkretnych branż, w których występują przedmiotowe chemikalia. Należy również dodać, że istnienie OEL wprowadza maksymalne poziomy

narażenia, a tym samym ułatwia pracę inspektorów, dając im pomocne narzędzie do weryfikacji zgodności.

Ponadto niniejsza inicjatywa powinna również przyczynić się do złagodzenia strat finansowych systemów zabezpieczenia społecznego i opieki zdrowotnej w państwach członkowskich dzięki zapobieganiu pogarszania się stanu zdrowia pracowników. Oczekuje się nawet, że korzyści dla organów publicznych będą wyższe niż koszty.

Sprawność regulacyjna i uproszczenie

Wpływ na MŚP

Niniejszy wniosek nie uwzględnia uproszczonego systemu dla mikroprzedsiębiorstw lub dla MŚP. Zgodnie z dyrektywą MŚP nie są zwolnione z obowiązku wyeliminowania lub zredukowania do minimum zagrożenia związanego z narażeniem zawodowym na działanie czynników rakotwórczych lub mutagenów.

Dla wielu czynników rakotwórczych objętych niniejszą inicjatywą istnieją już OEL na szczeblu krajowym, nawet jeżeli poziom tych wartości jest różny w poszczególnych państwach członkowskich. Ustalenie wartości dopuszczalnych przewidziane w niniejszym wniosku nie powinno mieć wpływu na MŚP znajdujące się / zlokalizowane w tych państwach członkowskich, w których krajowe wartości dopuszczalne są równe zaproponowanym wartościom lub od nich niższe. Wystąpią jednak skutki gospodarcze w tych państwach członkowskich (oraz w odniesieniu do podmiotów gospodarczych mających siedzibę na ich terytorium), w których dopuszczalne wartości narażenia zawodowego dla czynników rakotwórczych będących przedmiotem wniosku są obecnie wyższe.

Podczas gdy przedsiębiorstwa stosujące akrylonitryl są głównie dużymi przedsiębiorstwami, MŚP stanowią znaczną część gałęzi przemysłu wykorzystujących związki niklu i benzen. W przypadku wszystkich substancji będących przedmiotem niniejszej inicjatywy wymagane inwestycje w MŚP będą stanowić niewielki udział w obrotach MŚP w ciągu najbliższych 60 lat. Jedynie niewielka liczba MŚP, których dotyczy stosowanie związków niklu, może napotkać pewne trudności w zakresie stosowania się do wymogów preferowanego wariantu. Z tego powodu w pakiecie preferowanych wariantów uwzględniono okresy przejściowe mające na celu złagodzenie przewidywanych wyzwań.

Wpływ na konkurencyjność UE lub handel międzynarodowy

Niniejsza inicjatywa będzie miała pozytywny wpływ na konkurencję na rynku wewnętrznym dzięki zmniejszeniu różnic w konkurencyjności między przedsiębiorstwami działającymi w państwach członkowskich, w których obowiązują różne krajowe OEL, oraz zapewnieniu większej pewności w odniesieniu do możliwych do wyegzekwowania dopuszczalnych wartości narażenia w całej UE.

Chociaż w ramach niniejszej inicjatywy wprowadzone zostaną bardziej rygorystyczne OEL niż te, które obowiązują w niektórych państwach będących głównymi konkurentami w Unii Europejskiej, nie powinno mieć to znaczącego wpływu na zewnętrzną konkurencyjność przedsiębiorstw unijnych. Jak wspomniano powyżej, w większości przypadków dodatkowe koszty, które poniosą przedsiębiorstwa, nie są znaczne.

Ponadto OEL ustanowione w państwach spoza UE nie koniecznie muszą być porównywalne z wartościami dopuszczalnymi obowiązującymi w Unii Europejskiej. Metody ustalania OEL i wdrażanie OEL znacznie się różnią w poszczególnych jurysdykcjach, na przykład w wyniku różnych podejść do tego, czy i w jaki sposób można brać pod uwagę czynniki społeczno-ekonomiczne, różnic dotyczących wykonalności prawa lub oczekiwań w odniesieniu do zgodności, stosowania dowodów naukowych i metody analitycznej, stosunków pracy i roli, jaką odgrywa przemysł, przedstawiciele pracowników i inne zainteresowane podmioty. W związku z tym należy zachować ostrożność przy dokonywaniu porównań i wyciąganiu wniosków dotyczących wartości, które mogą nie być bezpośrednio porównywalne.

Prawa podstawowe

Wpływ na prawa podstawowe jest uznawany za pozytywny – w szczególności w odniesieniu do art. 2 (prawo do życia) i art. 31 (prawo do należytych i sprawiedliwych warunków pracy szanujących zdrowie, bezpieczeństwo i godność).

4. WPLYW NA BUDŻET

Wniosek nie wiąże się z koniecznością przeznaczenia dodatkowych środków budżetowych i zasobów ludzkich na potrzeby budżetu UE lub organów utworzonych przez UE.

5. ELEMENTY FAKULTATYWNE

Plany wdrożenia i monitorowanie, ocena i sprawozdania

Liczba chorób zawodowych i przypadków zachorowań na nowotwory związane z pracą w UE oraz zmniejszenie kosztów związanych z nowotworami pochodzenia zawodowego dla podmiotów gospodarczych i systemów zabezpieczenia społecznego w UE to główne wskaźniki brane pod uwagę przy monitorowaniu skutków niniejszej dyrektywy. Monitorowanie pierwszego wskaźnika odnosi się do dostępnych danych zebranych przez Eurostat, danych zgłoszonych przez pracodawców właściwym organom krajowym zgodnie z art. 14 ust. 8 dyrektywy i które Komisja może uzyskać zgodnie z art. 18 dyrektywy, oraz danych przedłożonych przez państwa członkowskie w ich krajowych sprawozdaniach z wykonania zgodnie z art. 17a dyrektywy 89/391/EWG. Monitorowanie drugiego wskaźnika wymaga porównania szacunkowych danych dotyczących obciążenia chorobami nowotworowymi pochodzenia zawodowego w kategoriach strat ekonomicznych i kosztów opieki zdrowotnej oraz takich danych zebranych po przyjęciu zmiany.

W odniesieniu do transpozycji określonych wartości dopuszczalnych przeprowadzona zostanie dwuetapowa ocena zgodności (kontrola transpozycji i kontrola zgodności). Ocena praktycznego wdrażania proponowanych zmian zostanie przeprowadzona w ramach oceny okresowej, którą Komisja przeprowadzi zgodnie z art. 17a dyrektywy 89/391/EWG. Monitorowania stosowania i egzekwowania przepisów podejmą się organy krajowe, w szczególności krajowe inspekcje pracy.

Na szczeblu UE Komitet Starszych Inspektorów Pracy będzie nadal informował Komisję o wszelkich problemach natury praktycznej związanych z egzekwowaniem dyrektywy 2004/37/WE, w tym o problemach związanych z przestrzeganiem wartości dopuszczalnych. Komitet Starszych Inspektorów Pracy będzie również nadal prowadził ocenę zgłaszanych

spraw oraz wymianę informacji i dobrych praktyk w tym zakresie, a także – w razie potrzeby – opracowywał narzędzia wspierające egzekwowanie przepisów, jak np. wytyczne.

Dokumenty wyjaśniające (w przypadku dyrektyw)

Państwa członkowskie muszą przekazać Komisji tekst przepisów krajowych przyjętych w celu transpozycji dyrektywy oraz tabelę korelacji między tymi przepisami a niniejszą dyrektywą. W celu zapewnienia przestrzegania minimalnych wymogów ustanowionych w niniejszym wniosku potrzebne są jednoznaczne informacje na temat transpozycji tych nowych przepisów. Szacowane dodatkowe obciążenie administracyjne związane z przedstawieniem dokumentów wyjaśniających nie jest nieproporcjonalne (jest to działanie jednorazowe i nie wymaga zaangażowania wielu organizacji). Państwa członkowskie mogą sporządzić dokumenty wyjaśniające w efektywniejszy sposób.

W związku z powyższym proponuje się, aby państwa członkowskie zobowiązały się notyfikować Komisji swoje środki transpozycji, przedstawiając przynajmniej jeden dokument wyjaśniający związek między elementami dyrektywy a odpowiadającymi im częściami krajowych instrumentów służących transpozycji.

Szczegółowe objaśnienia poszczególnych przepisów wniosku

Artykuł 1

Art. 1 stanowi, że do dyrektywy 2004/37/WE wprowadza się zmiany zgodnie z załącznikiem do niniejszej dyrektywy. Załącznik III uzupełniono o dwie nowe substancje, tym samym rozszerzając wykaz wiążących dopuszczalnych wartości w UE, i uzupełniono notacją „Skóra” w przypadku akrylonitrylu oraz notacją dotyczącą działania uczulającego na skórę i drogi oddechowe w przypadku związków niklu. Wartość dopuszczalna dla jednej istniejącej substancji w załączniku III, tj. benzenu, została zaktualizowana przy równoczesnym utrzymaniu notacji „Skóra”. Środki przejściowe dotyczące trzech substancji zostały przewidziane w ostatniej kolumnie tabeli.

Art. 2 do 4

Art. 2 do 4 zawierają standardowe przepisy dotyczące transpozycji do prawa krajowego państw członkowskich. W szczególności w art. 3 określono datę wejścia dyrektywy w życie.

Załącznik

Pojęcie „wartość dopuszczalna” użyte w załączniku zostało zdefiniowane w art. 2 lit. c) dyrektywy. Wartości dopuszczalne odnoszą się do narażenia drogą wziewną i opisują maksymalny poziom stężenia w powietrzu danego czynnika chemicznego, powyżej którego w średnim ujęciu pracownicy nie powinni być narażeni w zdefiniowanym okresie.

Notacja „Skóra” jest przypisana jednemu czynnikowi chemicznemu, tj. akrylonitrylowi, co do którego RAC ocenił, że wchłanianie przez skórę tego czynnika może przyczynić się do całkowitego skażenia organizmu, a w konsekwencji – budzić obawy związane z możliwymi skutkami dla zdrowia. Notacja „Skóra” wskazuje na możliwość znacznego wchłaniania przez skórę. Notację dotyczącą działania uczulającego na skórę przypisano jednemu czynnikowi

chemicznemu, tj. związkom niklu, w odniesieniu do których RAC ocenił, że narażenie na działanie tych substancji może powodować niepożądane reakcje skórne. Notację dotyczącą działania uczulającego na drogi oddechowe przypisano jednemu czynnikowi chemicznemu, tj. związkom niklu, w odniesieniu do których RAC ocenił, że narażenie na działanie tych substancji przez wdychanie może powodować niepożądane reakcje dróg oddechowych. Pracodawcy mają obowiązek brać pod uwagę takie notacje podczas dokonywania oceny ryzyka i podczas wdrażania środków profilaktycznych i ochronnych w odniesieniu do danego czynnika rakotwórczego lub mutagenu zgodnie z dyrektywą.

Wniosek

DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY**zmieniająca dyrektywę 2004/37/WE w sprawie ochrony pracowników przed zagrożeniem dotyczącym narażenia na działanie czynników rakotwórczych lub mutagenów podczas pracy**

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 153 ust. 2 lit. b), w związku z art. 153 ust. 1 lit. a),

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego¹,

uwzględniając opinię Komitetu Regionów²,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2004/37/WE³ ma na celu ochronę pracowników przed zagrożeniem ich zdrowia i bezpieczeństwa wynikającym z narażenia na działanie czynników rakotwórczych lub mutagenów w miejscu pracy. W dyrektywie tej przewidziano, w postaci ogólnych zasad, które pozwalają państwom członkowskim na zapewnienie spójnego stosowania minimalnych wymogów, stały poziom ochrony przed zagrożeniem wynikającym z narażenia zawodowego na działanie czynników rakotwórczych i mutagenów. Celem tych minimalnych wymogów jest ochrona pracowników na szczeblu unijnym. Państwa członkowskie mogą ustanawiać bardziej rygorystyczne przepisy.
- (2) Zasada 10 Europejskiego filaru praw socjalnych⁴, proklamowanego wspólnie przez Parlament Europejski, Radę i Komisję podczas Szczytu Społecznego na rzecz Sprawiedliwego Zatrudnienia i Wzrostu Gospodarczego w dniu 17 listopada 2017 r., zapewnia pracownikom prawo do wysokiego poziomu ochrony zdrowia i bezpieczeństwa w miejscu pracy, który obejmuje ochronę przed substancjami rakotwórczymi i mutagenami.
- (3) Wiążące wartości dopuszczalne narażenia zawodowego są ważnym elementem ogólnych zasad ochrony pracowników, które zostały ustanowione dyrektywą

¹ Dz.U. C z , s. .

² Dz.U. C , , s. .

³ Dyrektywa 2004/37/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie ochrony pracowników przed zagrożeniem dotyczącym narażenia na działanie czynników rakotwórczych lub mutagenów podczas pracy (szósta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy Rady 89/391/EWG) ([Dz.U. L 158 z 30.4.2004, s. 50](#)).

⁴ Europejski filar praw socjalnych, listopad 2017 r., dostępny na stronie: https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/social-summit-european-pillar-social-rights-booklet_pl.pdf

2004/37/WE, i nie mogą być przekraczane. Należy ustanowić wartości dopuszczalne i inne bezpośrednio związane przepisy w odniesieniu do wszystkich tych substancji rakotwórczych lub mutagenów, w przypadku których jest to możliwe dzięki dostępnym informacjom, w tym danym naukowym i technicznym.

- (4) Przestrzeganie wiążących dopuszczalnych wartości narażenia zawodowego pozostaje bez uszczerbku dla innych obowiązków pracodawców wynikających z dyrektywy 2004/37/WE, jak np. ograniczania stosowania czynników rakotwórczych i mutagenów w miejscu pracy, zapobiegania narażeniu pracowników na czynniki rakotwórcze lub mutageny lub ograniczania tego narażenia, a także dla środków, które należy w tym celu wprowadzić. Środki te powinny obejmować – w zakresie, w jakim jest to technicznie możliwe – zastąpienie czynnika rakotwórczego lub mutagenu substancją, mieszaniną lub procesem, które nie są niebezpieczne lub są mniej niebezpieczne dla zdrowia pracownika, stosowanie systemu zamkniętego lub inne środki mające na celu ograniczenie poziomu narażenia pracowników.
- (5) Niniejsza dyrektywa wzmacnia ochronę zdrowia i bezpieczeństwa pracowników w ich miejscu pracy. Nowe wartości dopuszczalne należy określić w dyrektywie 2004/37/WE w świetle dostępnych informacji, w tym nowych danych naukowych i technicznych, i powinny być one oparte również na dogłębnej ocenie skutków społeczno-ekonomicznych oraz dostępności protokołów i technik pomiaru poziomu narażenia w miejscu pracy. Informacje te powinny, w miarę możliwości, obejmować dane dotyczące ryzyka rezydualnego dla zdrowia pracowników, opinie Komitetu ds. Oceny Ryzyka (RAC) Europejskiej Agencji Chemikaliów (ECHA) oraz opinie Komitetu Doradczego ds. Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Miejscu Pracy (ACSH). Informacje dotyczące ryzyka rezydualnego, udostępniane publicznie na szczeblu unijnym, są cenne dla wszelkich przyszłych prac w zakresie ograniczania ryzyka wynikającego z narażenia zawodowego na działanie czynników rakotwórczych i mutagenów.
- (6) Zgodnie z zaleceniami RAC i ACSH, o ile jest to możliwe, dopuszczalne wartości narażenia drogą wziewną ustanawia się w odniesieniu do okresu referencyjnego w postaci ośmiogodzinnej średniej ważonej czasowo (wartości dopuszczalne narażenia długotrwałego) oraz, w przypadku niektórych czynników rakotwórczych lub mutagenów, krótszych okresów referencyjnych, wynoszących piętnaście minut średniej ważonej czasowo (wartości dopuszczalne narażenia krótkotrwałego), aby w zakresie, w jakim jest to możliwe, ograniczyć skutki takiego narażenia krótkotrwałego.
- (7) W przypadku wszystkich czynników rakotwórczych i mutagenów w celu zapewnienia możliwie najlepszego poziomu ochrony konieczne jest również uwzględnienie dróg wchłaniania innych niż wdychanie, włącznie z możliwością wchłaniania przez skórę.
- (8) Ocenę wpływu, jaki czynniki rakotwórcze będące przedmiotem niniejszej dyrektywy, mają na zdrowie, przeprowadzono na podstawie stosownej wiedzy naukowej, którą dysponuje RAC. Zgodnie z umową o gwarantowanym poziomie usług, podpisaną przez DG ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego oraz ECHA, RAC przekazuje naukowe oceny profilu toksykologicznego każdej z wybranych priorytetowych substancji chemicznych w odniesieniu do ich niepożądanych skutków dla zdrowia pracowników.

- (9) Akrylonitryl spełnia kryteria klasyfikacji jako substancja rakotwórcza (kategoria 1B) zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008⁵ i w związku z tym jest czynnikiem rakotwórczym w rozumieniu dyrektywy 2004/37/WE. Możliwe jest ustalenie na podstawie dostępnych informacji, w tym danych naukowych i technicznych, krótkoterminowej i długoterminowej wartości dopuszczalnej dla tego czynnika rakotwórczego. Akrylonitryl może być również wchłaniany przez skórę. Należy zatem ustanowić wartość dopuszczalną dla akrylonitrylu w zakresie stosowania dyrektywy 2004/37/WE i przypisać jej notację „Skóra”. Na podstawie opinii Komitetu ds. Oceny Ryzyka ACSH zgodził się co do użyteczności biomonitorowania w odniesieniu do akrylonitrylu. Należy to uwzględnić przy opracowywaniu wytycznych dotyczących praktycznego stosowania biomonitorowania.
- (10) W przypadku akrylonitrylu zapewnienie nieprzekraczania wartości dopuszczalnej 1 mg/m³ (0,45 ppm) i krótkoterminowej wartości dopuszczalnej wynoszącej 4 mg/m³ (1,8 ppm) może być trudne w perspektywie krótkoterminowej. Należy wprowadzić czteroletni okres przejściowy po wejściu w życie niniejszej dyrektywy, po upływie którego mają zastosowanie te dopuszczalne wartości narażenia zawodowego (OEL).
- (11) Związki niklu spełniają kryteria klasyfikacji jako substancja rakotwórcza (kategoria 1A) zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1272/2008 i w związku z tym są czynnikami rakotwórczymi w rozumieniu dyrektywy 2004/37/WE. Na podstawie dostępnych informacji, w tym danych naukowych i technicznych, można ustalić wartości dopuszczalne dla tej grupy czynników rakotwórczych. Narażenie na kontakt ze związkami niklu w miejscach pracy może również powodować działanie uczulające na skórę i na drogi oddechowe. Należy zatem określić dwie wartości dopuszczalne zarówno w odniesieniu do frakcji wdychalnej, jak i frakcji respirabilnej związków niklu w zakresie stosowania dyrektywy 2004/37/WE oraz przypisać notację dotyczącą działania uczulającego na skórę i drogi oddechowe.
- (12) W przypadku związków niklu zapewnienie nieprzekraczania wartości dopuszczalnych wynoszących 0,01 mg/m³ dla frakcji respirabilnej i 0,05 mg/m³ dla frakcji wdychalnej może być trudne w szeregu sektorów lub procesów, w tym w szczególności w branżach stosujących wytapianie, rafinację i spawanie. Ponadto, ponieważ identyczne środki zarządzania ryzykiem mogą być stosowane zarówno w odniesieniu do związków chromu (VI), jak i związków niklu, należy dostosować środki przejściowe mające na celu zmniejszenie narażenia na działanie tych dwóch grup substancji rakotwórczych. W związku z tym należy wprowadzić okres przejściowy do dnia 17 stycznia 2025 r. włącznie, podczas którego powinna mieć zastosowanie wartość dopuszczalna wynosząca 0,1 mg/m³ w odniesieniu do frakcji wdychanej związków niklu. Ten okres przejściowy zapewniłby dostosowanie do daty rozpoczęcia stosowania OEL dotyczących związków chromu (VI) przyjętych w dyrektywie (UE) 2017/2398⁶.
- (13) Benzen spełnia kryteria klasyfikacji jako substancja rakotwórcza (kategoria 1A) zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1272/2008 i w związku z tym jest czynnikiem

⁵ Rozporządzenie (WE) nr 1272/2008 w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin. Dostępne na stronie: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/ALL/?uri=CELEX%3A32008R1272>.

⁶ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/2398 z dnia 12 grudnia 2017 r. zmieniająca dyrektywę 2004/37/WE w sprawie ochrony pracowników przed zagrożeniem dotyczącym narażenia na działanie czynników rakotwórczych lub mutagenów podczas pracy. Dostępna na stronie: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?qid=1571906530859&uri=CELEX:32017L2398>.

rakotwórczym w rozumieniu dyrektywy 2004/37/WE. Benzen może być również wchłaniany przez skórę. Wartość dopuszczalną określoną w załączniku III do dyrektywy 2004/37/WE dla benzenu należy zmienić w świetle nowszych danych naukowych i należy zachować notację „Skóra”. Na podstawie opinii Komitetu ds. Oceny Ryzyka ACSH zgodził się co do użyteczności biomonitorowania w odniesieniu do benzenu. Należy to uwzględnić przy opracowywaniu wytycznych dotyczących praktycznego stosowania biomonitorowania.

- (14) Jeżeli chodzi o benzen, niektóre sektory mogą mieć trudności z dostosowaniem się do zaktualizowanej wartości dopuszczalnej wynoszącej 0,2 ppm (0,66 mg/m³) w krótkim terminie. Należy wprowadzić czteroletni okres przejściowy od daty wejścia w życie niniejszej dyrektywy. W okresie po upływie dwóch lat i przed upływem czterech lat od wejścia w życie zastosowanie powinna mieć przejściowa wartość dopuszczalna wynosząca 0,5 ppm (1,65 mg/m³).
- (15) Komisja przeprowadziła dwuetapowe konsultacje z partnerami społecznymi na poziomie Unii zgodnie z art. 154 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Komisja skonsultowała się również z ACSH, który przyjął opinie w sprawie wszystkich substancji priorytetowych objętych niniejszą dyrektywą, zalecił jedną lub kilka wiążących dopuszczalnych wartości narażenia zawodowego dla każdej z tych substancji, a także dotyczące ich notacje.
- (16) Wartości dopuszczalne określone w niniejszej dyrektywie podlegają regularnej kontroli i przeglądowi w celu zapewnienia spójności z rozporządzeniem (WE) nr 1907/2006⁷.
- (17) Ponieważ cel niniejszej dyrektywy, a mianowicie ochrona pracowników przed zagrożeniem ich zdrowia i bezpieczeństwa wynikającym lub mogącym wynikać z narażenia na działanie czynników rakotwórczych lub mutagenów w miejscu pracy, a także zapobieganie takiemu zagrożeniu, nie może zostać osiągnięty w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, natomiast ze względu na jego rozmiary i skutki możliwe jest jego lepsze osiągnięcie na poziomie Unii, Komisja może podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsza dyrektywa nie wykracza poza to, co jest niezbędne do osiągnięcia tego celu.
- (18) Ze względu na to, że niniejsza dyrektywa dotyczy ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników w ich miejscu pracy, należy dokonać jej transpozycji w ciągu dwóch lat od dnia jej wejścia w życie.
- (19) Należy zatem odpowiednio zmienić dyrektywę 2004/37/WE,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

Artykuł 1

W załączniku III do dyrektywy 2004/37/WE wprowadza się zmiany zgodnie z załącznikiem do niniejszej dyrektywy.

⁷ Rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów. Dostępne na stronie: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/ALL/?uri=CELEX%3A32006R1907>.

Artykuł 2

1. Państwa członkowskie wprowadzają w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy najpóźniej w terminie [dwóch lat] od daty jej wejścia w życie. Niezwłocznie przekazują Komisji tekst tych przepisów.

Przepisy przyjęte przez państwa członkowskie zawierają odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie takie towarzyszy ich urzędowej publikacji. Metody dokonywania takiego odniesienia określone są przez państwa członkowskie.

2. Państwa członkowskie przekazują Komisji tekst podstawowych przepisów prawa krajowego, przyjętych w dziedzinie objętej niniejszą dyrektywą.

Artykuł 3

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie dwudziestego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Artykuł 4

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do państw członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia [...] r.

*W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodniczący*

*W imieniu Rady
Przewodniczący*